

ЛІТЕРАТУРА

1. Вантух В. П. Методика дослідження ресурсного потенціалу в АПК // *Економіка АПК*. – 2014. – № 4. – С. 54–58.
2. Кузубов М. Аналіз і оцінка ситуації на ринку агропродовольчих товарів в Україні // *Економіка АПК*. – 2014. – № 6. – С. 88–92.
3. Мірошніченко І. В. Напрями активізації і перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в агропромисловому комплексі України // *Актуальні проблеми економіки*. – 2014. – № 3. – С. 76–84.
4. Панасюк Б. Я. Обґрунтування напрямів розвитку агропромислового комплексу // *Вісник аграрної науки*. – 2013. – № 7. – С. 61–65.
5. Чеботарьов В. А. Підвищення соціальної спрямованості інноваційних перетворень в АПК // *Економіка АПК*. – 2013. – № 7. – С. 128–131.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з сільського господарства і їхніми державами-членами, з іншої сторони – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmi.gov.ua/kmi/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_%28body%29.pdf.

БОЖЕНА ФЕДОРЧАК

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Гродський С. В.

ЗРОСТАННЯ РОЛІ ТУРИЗМУ У ФОРМУВАННІ ВАЛЮТНИХ НАДХОДЖЕНЬ

Згідно з новітніми світовими тенденціями, можна із впевненістю віднести туристичний бізнес до найбільш перспективних галузей. Розвинута туристична інфраструктура сприяє підвищенню конкурентних позицій країни у світі, прискорює процеси її інтеграції у світову економічну систему, забезпечує перехід від аграрної та індустріальної економіки до розвитку економіки на основі сфери послуг та глобальних засад ринкової економіки.

Туристично-рекреаційні ресурси, що на сьогоднішній день є в наявності в Україні, створюють можливість позиціонувати Україну як вагомому туристичну дестинацію та стверджувати її потужний конкурентний ринковий потенціал. Але, особливість існуючої у даний час ситуації в країні полягає в тому, що формування високорозвинутої індустрії туризму та її інтеграція у світовий ринок туристичних послуг є тісно пов'язаними із гострою необхідністю вирішення нагальних валютно-економічних проблем і залучення міжнародного досвіду. У контексті зазначеного, туризм сьогодні повинен розглядатися як невід'ємна складова валютно-економічної політики держави.

Значення ролі туризму в формуванні валютних надходжень та в формуванні світової економіки з точки зору сучасних світових тенденцій у своїх дослідженнях відображали такі вітчизняні науковці, як: М. Бондаренко, О. Вуйцик, Н. Гостева, М. Рега, В. Смаль, І. Смаль, В. Суходуб та інші.

Проблематику, умови та фактори розвитку туристичної галузі у своїх працях розглядали наступні науковці: А. О. Мельник, І. О. Темник, С. Ю. Цьохла та ін. Однак, ще багато аспектів функціонування туризму потребують додаткової уваги, особливо з питань комплексного аналізу впливу туристичної сфери на формування валютних надходжень України та її місце у міжнародних відносинах.

Метою дослідження є визначення значення ролі туризму у формуванні валютних надходжень країни та зростання впливу цього фактору в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Туристичний сектор є одним із стратегічних галузей економіки, за допомогою якого відбувається подальший валютно-економічний розвиток будь-якої держави. Проте, для формування туристичного ринку є абсолютно необхідною

наявність ряду складових туристичної індустрії і в сучасних умовах туристично-рекреаційний потенціал, що виступає в своєму самостійному прояві, не є гарантією успішного розвитку туризму в державі [4].

Не дивлячись на те, що на сьогоднішній день досить складно виміряти внесок туризму у економічно-валютний розвиток держави, на основі різних інформаційних джерел фахівці з економіки туризму опрацьовують способи розрахунків, які є достатніми для визначення загального масштабу економічного впливу туризму на економіку країни. До стандартних економічних вимірів відносяться отриманий дохід і частка у валовому національному продукті (ВНП) чи валовому внутрішньому продукті (ВВП) [2]. Дані показники показують значення туризму в економічній системі в цілому.

За прогнозними даними експертів Всесвітньої туристичної організації (ВТО), туристична сфера уже протягом найближчих десяти років займе перше місце за обсягами світового експорту. Згідно з прогнозом, до числа найбільш країн-постачальників будуть відноситися Німеччина, Японія, США, Китай, Великобританія. Обсяг обміну туристичними послугами між країнами Західної і Східної Європи буде збільшуватися, в основному, у напрямку зі Сходу на Захід. Тому Україна, у перспективі даних тенденцій, отримає всі можливості, для того щоб стати однією із перспективних і найбільш відвідуваних територій Європейського туристичного регіону.

Під час оцінки конкурентоспроможності країн на міжнародному туристичному ринку, зазвичай, досліджують і беруть до уваги: стан політико-правової бази регулювання сфери міжнародного туризму в середині країни, основні тенденції бізнес-середовища та розвиток туристичної інфраструктури, ресурсний та рекреаційний потенціал. В загальному визначенні наявності і забезпечення окреслених умов є необхідними для розвитку та функціонування міжнародного туризму в країні.

Значення міжнародного туризму в економіці, як однієї із форм міжнародних економічних відносин полягає в його кінцевому результаті, тобто у валютних надходженнях до бюджету країни. Беручи до уваги актуальність формування концепції сталого розвитку, яка обумовлена необхідністю стабілізації техногенного навантаження на навколишнє середовище, розв'язання низки екологічних проблем задля спроможності майбутніх поколінь задовольняти свої потреби, екологічне значення міжнародного туризму є особливо важливим [4]. Окремі компоненти туристичного комплексу, зокрема, транспортні перевезення, сфери готельного бізнесу та екскурсійного обслуговування, несуть в собі негативний вплив, який полягає в руйнації екосистеми, виникненні ерозії ґрунтів, забрудненні довкілля та ін. На сьогоднішній день, екологічні проблеми мають тісний зв'язок з економічними, тому як екологічний фактор все частіше формує попит на туристичні продукти як на світових, так і на внутрішніх ринках.

Дослідження значення ролі туризму у формуванні валютних надходжень показало, що у сучасній світовій економіці курортні рекреації – одна з самих високоприбуткових сфер господарства, а також одна з тих, що найбільш динамічно розвивається. Функціонування таких систем передбачає існування постійно зростаючих джерел фінансових надходжень, за рахунок залучення мільйонів туристів активно розвивати інфраструктуру територій, створювати додаткові робочі місця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вуйцик О. Вплив рекреаційно-туристичного комплексу на розвиток економіки держави / О. Вуйцик // Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». – Львів, 2008. – № 24. – С. 35–42.

2. Капіца Ю. Наближення законодавства України до законодавства ЄС відповідно до угоди про партнерство та співробітництво між Європейським союзом та Україною: цілі і методи. // Український правовий часопис. К., 2014. – № 2. – С. 18–24.

3. Рега М. Г. *Туристичний бізнес в економічному просторі України* / М. Г. Рега // *Теоретичні та прикладні питання економіки: [зб. наукових праць]*. – Київ, 2009. – № 19. – С. 299–303.

4. Суходуб В. С. *Роль міжнародного туризму в економічному розвитку країн світу* / В. С. Суходуб // *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. – Луцьк, 2007. – № 12. – С. 245–251.

АНДРІЙ ЧЕРКОВСЬКИЙ
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Уніят А. В.

ПЕРСПЕКТИВИ СТАНОВЛЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Енергетика є невід’ємною складовою зовнішньої політики кожної держави. Вона має вирішальне значення для покращення соціально-економічного добробуту та необхідною умовою для здійснення господарської діяльності в сучасних промислово розвинених країнах. [1, р. 89] Енергетична безпека залежить від багатьох факторів, зокрема: власної забезпеченості джерелами, балансу експорту/імпорту носіїв енергії, структури диверсифікації й споживання, геополітичної та внутрішньої стабільності.

Розбудова державності України, можливість входження її повноправним членом у ЄС передусім вимагають вирішення проблем організації сталих і надійних шляхів забезпечення паливно-енергетичними ресурсами, зменшення залежності від імпорту енергоносіїв і їх ефективного використання [5].

Україна є однією з найбільш енергоємних країн світу, і це збільшує ризики, що постають перед її економікою та національною безпекою. Близько 40% енергії Україна змушена закуповувати за кордоном, у тому числі в Російській Федерації, що створює проблеми у зв’язку з російською агресією проти України [3].

Необхідно продовжувати розвивати диверсифікацію газових поставок з Росії. За минулий рік вдалося скоротити поставки російського газу на 1,7 разів завдяки поставкам з Європи, зокрема за січень-листопад з Польщі, Словаччини та Угорщини було імпортовано 4,0 млрд. кубів. [2]

Одним з альтернативних виходів з газової залежності вважається розробка та видобуток нетрадиційних видів газу, зокрема сланцевого. За деякими даними, Україна посідає 4 місце в Європі за його запасами. Значні сланцеві запаси знаходяться в Юзівському родовищі на заході Донбасу та можуть сягати декількох трильйонів кубічних метрів (розробка яких неможлива через бойові дії на Донбасі). Через несприятливий інвестиційний клімат України компанія Chevron вирішила в односторонньому порядку вийти з проекту освоєння Олеської площі, також британська нафтогазова компанія JKH зупиняє програму буріння в Україні на 2015 рік. [1]

Попри значний ресурсний потенціал України слід наголосити на втратах у зв’язку з тимчасовою окупацією АР Крим. Адже досить значна частка українських нафтогазових родовищ розташована в Чорноморському басейні. За оцінками міністерства, збитки від незаконної анексії Криму тільки щодо потенціалу видобутку газу складають близько 40 млрд. доларів. [2]

Через нинішній гострий російсько-український конфлікт у газовій сфері особливого значення для енергетичної та економічної незалежності нашої держави набуває стан вітчизняної вугільної промисловості. Ескалація бойових дій на Донбасі завдала значної шкоди в цій галузі. Ще на початку вересня в ЗМІ з’явилися повідомлення, що в нормальному режимі на Донбасі нині працюють лише 24 з 95 державних шахи.

Особливої уваги потребує й атомна енергетика, адже через дефіцит вугілля уряд ставить завдання збільшити потужності Національної атомної енергогенеруючої компанії «Енергоатом», збільшуючи таким чином частку атомної енергії в загальному виробництві електрики в Україні.